

ณัชชา ไทยธนสาร, จินตนา พรหมลา, ธมลวรรณ ฉัตรเงิน, กัญญณัช กุลจิรากุล, วิษณุกรณ์ กายสี, เจษฎา ธนกิจเจริญกุล
ทีมสรุปสถานการณ์โรคและภัยประจำสัปดาห์ (WATCH Team) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ outbreak@health.moph.go.th

กรมควบคุมโรค ได้รับรายงานเหตุการณ์ โรค และภัยสุขภาพที่สำคัญ ผ่านโปรแกรมการตรวจสอบข่าวการระบาด กรมควบคุมโรค จากเครือข่ายงานสาธารณสุขทั่วประเทศ ในสัปดาห์ที่ 36 ระหว่างวันที่ 3-9 กันยายน 2566 ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. การระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ในโรงเรียน จังหวัด ยโสธรและสมุทรสงคราม

จังหวัดยโสธร พบผู้ป่วยสงสัยโรคไข้หวัดใหญ่ จำนวน 53 ราย ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลคูเมือง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร เป็นนักเรียน 51 ราย (ช่วงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3) และครู 2 ราย ผู้ป่วยรายแรกเริ่มป่วยเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2566 เข้ารับการรักษาที่คลินิกเอกชนแห่งหนึ่ง หลังจากนั้นนักเรียนในชั้นเดียวกันป่วยเพิ่มมากขึ้น ส่วนใหญ่มีอาการไข้ ปวดศีรษะ มีน้ำมูก ไอ เจ็บคอ ทีมสอบสวนควบคุมโรค ดำเนินการสวนโรคเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2566 และเก็บตัวอย่างส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการที่สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 2 ตัวอย่าง ด้วยวิธี RT-PCR ต่อเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ ผลพบสารพันธุกรรมเชื้อไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ A/H3 จำนวน 1 ราย และพบเชื้อไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ B จำนวน 1 ราย อยู่ระหว่างดำเนินการสอบสวนโรคเพิ่มเติม

จังหวัดสมุทรสงคราม พบผู้ป่วยสงสัยโรคไข้หวัดใหญ่ จำนวน 81 ราย ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในอำเภอมัทพวา จังหวัดสมุทรสงคราม อัตราป่วยร้อยละ 18.49 โดยเป็นนักเรียน 80 ราย (กระจายในทุกระดับชั้นตั้งแต่อนุบาล 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6) และครู 1 ราย เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลเอกชน 5 ราย และผู้ป่วยมีอาการเข้าได้กับนิยามโรคไข้หวัดใหญ่ 78 ราย ส่วนใหญ่มีอาการเล็กน้อยมีอาการไข้ ปวดศีรษะ ไม่ได้เข้ารับการักษาที่โรงพยาบาล รายแรกเริ่มป่วยวันที่ 28 สิงหาคม 2566 ต่อมา มีนักเรียนเริ่มป่วยเพิ่มขึ้น วันที่ 5 กันยายน 2566 ผู้ป่วยเข้ารับการักษาที่หอผู้ป่วยในของโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดราชบุรี 2 ราย แพทย์วินิจฉัยเป็นไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ A จำนวน 1 ราย และเก็บตัวอย่าง Nasopharyngeal swab ของผู้ป่วยสงสัยโรคไข้หวัดใหญ่ จำนวน 5 ราย ตรวจหาสารพันธุกรรมของเชื้อ

ไวรัสไข้หวัดใหญ่ด้วยวิธี Real time PCR ณ ห้องปฏิบัติการของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5 จังหวัดราชบุรี ผลพบสารพันธุกรรมของเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ B จำนวน 3 ราย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการลงสอบสวนโรคเบื้องต้นเพื่อหาสาเหตุของการระบาด และโรงเรียนประกาศหยุดการเรียนการสอนวันที่ 7-8 กันยายน 2566

2. การระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ในเรือนจำ จังหวัดภูเก็ต

พบผู้ป่วยสงสัยโรคไข้หวัดใหญ่ จำนวน 679 ราย ในเรือนจำแห่งหนึ่ง อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต เริ่มพบผู้ป่วยกลุ่มแรกวันที่ 3-7 กันยายน 2566 จำนวน 16, 36, 120, 419 และ 88 ราย ตามลำดับ ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีอาการไข้ ไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก ปวดศีรษะ และปวดเมื่อยตามตัว วันที่ 7 กันยายน 2566 เรือนจำประสานกับโรงพยาบาลถลาง ขอรับชุดตรวจ Nasopharyngeal swab เพื่อสุ่มตรวจผู้ต้องขัง จำนวน 10 ราย ส่งตรวจหาสารพันธุกรรมของเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ด้วยวิธี PCR ณ งานสถานพยาบาลเรือนจำ ดำเนินการเฝ้าระวังอาการของผู้ต้องขัง พร้อมทั้งแยกผู้ต้องขังที่มีอาการในห้องแยกโรคแต่ละแดน และทีมสอบสวนโรคส่วนกลาง กรมควบคุมโรค ลงพื้นที่เพื่อสอบสวนโรคเพิ่มเติม

3. โรคไข้หวัดใหญ่เสียชีวิต จังหวัดตาก พบผู้เสียชีวิต

1 ราย เพศหญิง ชาวเมียนมา อายุ 9 ปี (อายุจริง 7 ปี 7 เดือน ประวัติจากผู้ปกครอง) อาชีพนักเรียน ไม่มีโรคประจำตัว ไม่มีประวัติการแพทย์ ได้รับวัคซีนไม่ครบตามเกณฑ์ ขณะป่วยอยู่หมู่ที่ 13 ตำบลคีรีราชบุรี อำเภอพบพระ จังหวัดตาก เริ่มป่วยวันที่ 2 กันยายน 2566 เริ่มมีไข้ ไม่มีอาการอาเจียน ไม่มีถ่ายเหลว ไม่ได้รักษาที่ใดมาก่อน วันที่ 3 กันยายน 2566 เวลา 07.00 น. มีไข้ชักเกร็ง ตาค้าง ประมาณ 1 นาที ไม่มีปัสสาวะหรืออุจจาระรด ต่อมา เวลา 08.42 น. เข้ารับการรักษาที่แผนกฉุกเฉินโรงพยาบาลพบพระ วันที่ 4 กันยายน 2566 เวลา 03.15 น. ผู้ป่วยเสียชีวิต

ส่งชิ้นสูตรศพที่โรงพยาบาลแม่สอด (รพผล) แพทย์วินิจฉัยเบื้องต้นคือ Acute necrotizing encephalopathy และเก็บตัวอย่าง Nasopharyngeal Swab ส่งตรวจตรวจหาสารพันธุกรรมของเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ด้วยวิธี RT-PCR วันที่ 9 กันยายน 2566 ผลพบเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ A/H1N1 ไม่มีประวัติเสี่ยงเดินทางไปสถานที่อื่น นอกจากบ้านและโรงเรียน ไม่มีเด็กหรือผู้ใหญ่ป่วยแล้วมีอาการรุนแรงหรือเสียชีวิตในช่วงก่อนป่วย 2 สัปดาห์ สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 จังหวัดพิษณุโลก ขอรายละเอียดการรักษาจากโรงพยาบาล และประสานทีมปฏิบัติการสอบสวนโรค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก เพื่อค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมและเฝ้าระวังโรคในพื้นที่

4. การประเมินความเสี่ยงของการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ในสถานที่ที่มีผู้คนหนาแน่น

จากข้อมูลการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดใหญ่ในประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-2 กันยายน 2566 พบผู้ป่วยสะสม 138,766 ราย พบมากในกลุ่มอายุ 0-4 ปี (ร้อยละ 18.71) รองลงมา กลุ่มอายุ 10-14 ปี (ร้อยละ 17.46) และ 7-9 ปี (ร้อยละ 14.82) โดยจำนวนผู้ป่วยรายสัปดาห์ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 7 จนถึงปัจจุบัน มีค่ามากกว่าค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลังประมาณ 3-4 เท่า ซึ่งหมายความว่าน่าจะมีการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ในชุมชน ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการผ่อนคลายมาตรการในการป้องกันตนเองจากโรคโควิด 19 นอกจากนี้ ข้อมูลจากการเฝ้าระวังเหตุการณ์ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม-9 กันยายน 2566 พบว่ามีเหตุการณ์การระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ในสถานที่ที่มีผู้คนอยู่กันอย่างหนาแน่น รวม 18 เหตุการณ์ โดยเป็นการระบาดในเรือนจำ 9 เหตุการณ์ และโรงเรียน 7 เหตุการณ์ โดยมีผู้ป่วยตั้งแต่ 20 จนถึง 680 รายต่อเหตุการณ์ ซึ่งสาเหตุของการแพร่กระจายอาจมาจากการแพร่ระบาดในชุมชนก่อนแล้วจึงมีผู้พ่นนำเชื้อไประบาดในสถานที่ที่มีผู้คนหนาแน่นดังกล่าว อย่างไรก็ตามยังไม่พบผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์การระบาดที่เกิดขึ้น

ดังนั้นความเสี่ยงของการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ในสถานที่ที่มีผู้คนหนาแน่นอยู่ในระดับสูงเนื่องจากการระบาดในชุมชนยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเข้าใกล้ช่วงฤดูการระบาดของไข้หวัดใหญ่ตามฤดูกาลจึงอาจส่งผลให้พบเหตุการณ์การระบาดในสถานที่ เช่น โรงเรียน เรือนจำ ได้อย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าจะยังไม่พบผู้เสียชีวิต แต่ก็มีความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดเชื้อกลายพันธุ์หรือรุนแรงมากขึ้นหากมีการแพร่กระจายอย่างต่อเนื่อง จึงควรดำเนินการมาตรการลดความเสี่ยงในสถานที่ที่มีผู้คนอยู่อย่างหนาแน่น เช่น การให้วัคซีนไข้หวัดใหญ่เพื่อทำให้เกิดภูมิคุ้มกันหมู่ การสื่อสารความเสี่ยงเพื่อให้เกิดความตระหนักในการป้องกัน

ตนเอง กระบวนการคัดกรองผู้ป่วยเพื่อเพิ่มการตรวจจับและแยกผู้ป่วยออกจากคนอื่นได้อย่างรวดเร็ว

สถานการณ์ต่างประเทศ

โรคคอตีบในทวีปยุโรป จากการรายงานของศูนย์ป้องกันและควบคุมโรคแห่งยุโรป ตั้งแต่เดือนมกราคม 2565 ถึงวันที่ 11 สิงหาคม 2566 พบผู้ป่วยโรคคอตีบยืนยันจำนวน 281 ราย ผู้ป่วยมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเมื่อเทียบกับ 2 ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2565-2566) จำนวน 224 ราย และ 57 ราย ตามลำดับ และมีการรายงานผู้เสียชีวิตอีก 4 ราย เมื่อเปรียบเทียบกับ 5 ปีย้อนหลัง พบค่าเฉลี่ยจำนวนผู้ป่วย 55 รายต่อปี ส่วนใหญ่ได้รับการรายงานจากสถานพยาบาล อนึ่งมีความเกี่ยวข้องกับผู้อพยพระหว่างประเทศ

พบประเทศเยอรมนีมีการรายงานผู้ป่วยมากที่สุด 206 ราย รองลงมา คือ ประเทศเบลเยียม 37 ราย และประเทศอื่น ๆ รวม 38 ราย และมีรายงานผู้เสียชีวิตในประเทศเบลเยียม 2 ราย และลัตเวีย 2 ราย โดยพบว่า 1 ใน 3 เป็นผู้ป่วยเพศชาย อายุระหว่าง 0-92 ปี ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 15-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 62 (175 รายจาก 228 ราย) ได้ตรวจพบเชื้อ *Corynebacterium diphtheriae* (*C. diphtheriae*) จำนวน 199 ราย เป็นผู้เสียชีวิต 1 ราย และเชื้อ *Corynebacterium ulcerans* (*C. ulcerans*) 53 ราย เป็นผู้เสียชีวิต 2 ราย ในผู้ป่วยจำนวนนี้พบว่ามีอาการทางผิวหนัง Cutaneous Diphtheria มากถึง 199 ราย รองลงมา คือ ระบบทางเดินหายใจ 19 ราย นอกจากนี้ยังพบว่าผู้เสียชีวิต 2 ราย มีอาการเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจร่วมกับอาการทางผิวหนัง และอีกรายมีอาการทางคลินิกที่แตกต่างกัน

ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เฝ้าระวังโรคในกลุ่มผู้อพยพ พบรายงานผู้ป่วยในกลุ่มดังกล่าวเพิ่มขึ้นจาก 33 ราย ในปี พ.ศ. 2565 เป็น 48 ราย ในปี พ.ศ. 2566 และจากรายงานการวิเคราะห์สายพันธุ์ *C. diphtheriae* ตรวจพบยีน toxin จาก 362 คน ในประเทศต่าง ๆ ของสหภาพยุโรป การวิเคราะห์ทางพันธุกรรมเผยให้เห็นลำดับเบสบนยีนที่แตกต่างกัน ซึ่งบ่งชี้ว่าพบการระบาดในหลายประเทศที่เกี่ยวข้องกับผู้อพยพหรือผู้ที่สัมผัสใกล้ชิดกับผู้พ่นนำ นอกจากนี้ยังพบลำดับเบสบนยีน (ST377) ที่แสดงการดื้อยาปฏิชีวนะ

โรคคอตีบเป็นโรคที่พบได้ยากในประเทศกลุ่มสหภาพยุโรป ซึ่งมีความครอบคลุมการฉีดวัคซีน โรคคอตีบ พิษบาดทะยัก และไอกรน (DTP3) ในปี พ.ศ. 2565 ของประเทศต่าง ๆ อยู่ระหว่างร้อยละ 85-99 จำนวนผู้ป่วยที่รายงานไปยังศูนย์ป้องกันและ-

ควบคุมโรคแห่งยุโรป เป็นผู้ป่วยในกลุ่มผู้อพยพระหว่างประเทศที่ไม่เคยได้รับวัคซีนจึงเกิดการระบาดเกิดขึ้น การเร่งสร้างความตระหนักให้ประชากรเข้าถึงการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคอย่างเท่าเทียมทุกกลุ่มอายุในสถานที่แออัด เช่น ศูนย์ผู้ลี้ภัยแม้ว่าจะไม่มี

เอกสารการฉีดวัคซีนก็ตาม รวมถึงการจัดโครงการกระตุ้นการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันแก่กลุ่มผู้ใหญ่และผู้ป่วย เพื่อให้เกิดความครอบคลุมมากที่สุด อีกทั้งการเฝ้าระวังการดื้อยา โดยรายงานผ่านระบบข้อมูลเฝ้าระวังโรคให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

*****

ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 36

Reported cases of diseases under surveillance 506, 36 week

sget506@yahoo.com กลุ่มสารสนเทศทางระบาดวิทยา กองระบาดวิทยา
Epidemiological informatics unit, Division of Epidemiology

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคติดต่อที่สำคัญ จากการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา โดยเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน ๆ ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2566 สัปดาห์ที่ 36

Table 1 Reported cases of priority diseases under surveillance by compared to previous year in Thailand, 36 week 2023

Disease	2023				Case* (Current 4 week)	Mean** (2018-2022)	Cumulative	
	Week 33	Week 34	Week 35	Week 36			2023	
	Cases	Cases	Cases	Cases			Cases	Deaths
Cholera	0	0	0	0	0	0	4	0
Influenza	10843	14434	16206	8914	50397	14907	154829	1
Meningococcal Meningitis	1	1	0	1	3	1	15	1
Measles	14	12	13	2	41	221	250	0
Diphtheria	0	0	1	0	1	1	2	0
Pertussis	0	1	0	0	1	7	13	0
Pneumonia (Admitted)	5572	5737	5224	2829	19362	19602	186766	186
Leptospirosis	99	96	74	27	296	252	2476	28
Hand, foot and mouth disease	2168	2193	1948	967	7276	8780	41542	0
Total D.H.F.	6418	5973	4354	1781	18526	8109	91979	84

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานมัย กรุงเทพมหานคร และ กองระบาดวิทยา รวบรวมข้อมูลในภาพรวมระดับประเทศ ข้อมูลในตารางจะถูกปรับปรุงทุกสัปดาห์ วัตถุประสงค์เพื่อการป้องกันควบคุมโรค/ภัย เป็นหลัก มิใช่เป็นรายงานสถิติของโรคนั้น ๆ ส่วนใหญ่เป็นการรายงาน "ผู้ป่วยที่สงสัย (suspect)" มิใช่ "ผู้ป่วยที่ยืนยันว่าเป็นโรคนั้น ๆ (confirm)"

ข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงย้อนหลังได้ทุกสัปดาห์ จึงไม่ควรนำข้อมูลสัปดาห์ปัจจุบันไปอ้างอิงในเอกสารวิชาการ
* จำนวนผู้ป่วย 4 สัปดาห์ล่าสุด (4 สัปดาห์ คิดเป็น 1 ช่วง)
** จำนวนผู้ป่วยในช่วง 4 สัปดาห์ก่อนหน้า, 4 สัปดาห์เดียวกันกับปีปัจจุบัน และ 4 สัปดาห์หลัง ของข้อมูล 5 ปีย้อนหลัง 15 ช่วง (60 สัปดาห์)